

DEN ØKONOMISKE SITUATION I DE VIGTIGSTE LANDE

I. ENGLAND

Kulstrejken lagde fra Maj 1926 til henimod Aarets Slutning sin klamme Haand over Englands Erhvervsliv. Den medførte store Forandringer paa mange Omraader. Handelen med Udlandet undergik en afgørende Ændring derved, at Kuleeksporten gik istaa, og Landet blev nødt til at indføre Kul. Mange Fabriker maatte lukke paa Grund af Kulmangel, og Beskæftigelsesgraden sank som Følge deraf betydeligt.

Efter Strejkens Ophør begyndte Erhvervslivet at komme i Gang igen, men Virkningerne af Standsningen er langtfra ophørt endnu. De kommer stærkest til Udtryk i Handelsbalancens uheldige Udvikling. Det første Kvartal af 1927 har bragt et Indførselsoverskud paa 119 Millioner Pund Sterling, medens det tilsvarende Tal i 1926 var 95 Millioner. Denne Forandring skyldes ikke nogen Forøgelse af Indførselen, men udelukkende en stærk Nedgang i Udførselen af engelske Industrivarer, først og fremmest Bomuldsgarn og Bomuldsstof, Metalvarer og Maskiner. Desuden har Transithandelen været betydelig mindre end i Fjor. Til Amerika udførtes for betydelig mindre Beløb Gummi end Aaret før. Denne sidste Nedgang skyldes imidlertid i nogen Grad det Prisfald, der er indtraadt paa Gummi og Bomuld. Blandt de indførte Varer er store Partier Kul — en Eftervirkning af de store Kontrakter om Kulleverancer, som sluttedes med Udlandet under Minestrejken. Medens Englands Kulindførsel i de første 3 Maaneder i 1926 var en ren Bagatel, androg den i samme Periode i Aar for ikke mindre end 6,4 Mill. Pund Sterling. Paa den anden Side tyder Handelsstatistikken paa, at de engelske Kul nu er godt paa Veje til at generobre de Markeder, der mistedes under Standsningen. Udførselen i Marts var betydelig større end i Januar og Februar.

Samtidig er der sket en stærk Stigning i Beskæftigelsesgraden i Minerne. Der var ved Kvartalets Udløb 76,000 flere Kulminearbejdere i

Virksomhed end ved Aarets Begyndelse. Dog er Antallet af beskæftigede Minearbejdere ca. 80,000 mindre end i Fjor.

Som et karakteristisk Udtryk for den engelske Industris Stilling kan tages Indførselen af dens Raavarer. Denne er gennemgaaende steget meget betydeligt, som nedenstaaende Oversigt over nogle af de vigtigste Varer viser:

	1' Kvartal 1927	1' Kvartal 1926
Træ (i 1000 Vognladninger)....	650	486
Jernmalm (1000 t)	973	1273
Raabomuld (1000 t)	595	482
Uld (1000 t)	343	290
Olie (Mill. Tdr.)	169	116
Gummi (1000 t)	89	78

Disse Tal tyder paa en stærk Forøgelse af den industrielle Virksomhed paa adskillige vigtige Omraader. Kun Indførselen af Jernmalm har været mindre i Aar end i Fjor, men dette Forhold er utvivlsomt ogsaa i Færd med at rette sig, idet denne Indførsel voksede meget stærkt i Kvartalets sidste Maaned og naaede en Højde, den ikke har haft siden August 1924. I god Overensstemmelse dermed er ogsaa Produktionen af Jern og Staal steget stærkt fra Maaned til Maaned og er langt større end i Fjor. Englands anden store Industri, Tekstilindustrien, har ogsaa været i Fremgang i Januar Kvartal, men hverken Produktion eller Eksport har naaet samme Omfang som i første Kvartal i Fjor. Bemærkelsesværdig er i denne Forbindelse den ringe Indflydelse, som Indiens nye Toldlovgivning med en Beskyttelse for den indiske Tekstilindustri endnu har haft paa Englands Udførsel af disse Varer. Skibsbygningsindustriens Stilling karakteriseres ved, at der i Løbet af Januar Kvartal paabegyndtes Bygning af 580,000 Tons ny Tonnage, medens det tilsvarende Antal i Fjor ikke var højere end 152,000 Tons.

II. TYSKLAND

I de sidste Maaneder af 1926 prægedes Tysklands økonomiske Forhold af en stærk Bedring. De Vanskeligheder, som Aarets Begyndelse havde været saa rigt paa, afløstes af en kraftig Fremgang, som gav sig mange forskellige Udslag. Fallitters og Konkursers Tal faldt betydeligt, og Omsætningen paa Børserne voksede og satte Papirernes Kurser i Vejret. I nogen Grad skyldtes denne Bedring i det tyske Erhvervsliv Virkningerne af den engelske Kulstrejke. Tysklands Kul-

eksport steg meget betydeligt, og Priserne gik i samme Retning. Det betød tillige en Stimulans for Jern- og Staalindustrien, og Virkningerne spredte sig videre til hele Maskinindustrien og derfra videre endnu. Ved Siden af de særlige Forhold i England, medvirkede en anden Faktor til det industrielle Opsving i Slutningen af 1926, nemlig Tilstrømningen af udenlandsk Kapital i Forbindelse med en Forøgelse af den indenlandske Opsparing.

Da en væsentlig Del af den indtraadte Bedring skyldtes Kulstrejken i England, har man med nogen Spænding ventet paa at se, om Afslutningen paa de engelske Arbejdsstridigheder skulde blive ensbetydende med et Tilbageslag for den tyske Økonomi. De Oplysninger, der foreligger for de første tre Maaneder af 1927 kunde tyde paa, at et saadant virkelig er indtraadt. Dog maa det ved Bedømmelsen heraf erindres, at Aarets første Maaneder som Regel medfører nogen Stilstand efter Travlheden i det foregaaende Aars sidste Maaneder. Det sidste Kvartals Depression i Tyskland er utvivlsomt for en meget væsentlig Del et Sæsonfænomen, som ikke maa fortolkes som et definitivt Brud paa den begyndte Konjunkturforbedring. Den Omstændighed, at Foraarsstilstanden i Aar er relativt mere udpræget end det foregaaende Aar, forklares som Konsekvensen af den overordentlig stærke Fremgang i de forudgaaende Maaneder. Billedligt sammenligner en tysk Nationaløkonom Tyskland med en Mand, der har bevæget sig i Stormskridt og nu maa standse for at trække Vejret, inden han gaar videre.

Denne Depression i sidste Kvartal har dog ikke givet sig Udtryk i nogen Forøgelse af Arbejdsløsheden. Den har siden December i Fjor været i stærk Nedgang, langt stærkere end i den tilsvarende Periode i Fjor. Særlig kraftig har Nedgangen været fra Februar til Marts i Aar og ved første Kvartals Udgang var den naaet ned paa 12 pCt. Den ret stærke Stigning i Produktionen af Raajærn, som begyndte i April i Fjor og fortsættes hele Aaret, er nu standset. Baade Kul- og Jernproduktionen har haft samme Omfang i første Kvartal i Aar som i sidste Kvartal i Fjor. Derimod tyder Meddelelser om Forbrugsforeningernes Omsætning paa, at Befolkningens Købeevne er vokset, og det samme Sprog taler ogsaa Tallene for Trafiken paa Rigets Jernbaner, hvor den transporterede Godsmængde er 10—15 pCt. større end ved samme Tid i Fjor.

Den store Stigning i Børskurserne, som har fundet Sted paa de tyske Børser gennem hele 1926, og som paa et Aar omtrent tredobbele Gennemsnitskursen, er blevet standset noget i Februar i Aar,

uden at dog dermed indtraadte det Kurssammenbrud, som mange ventede. Kursstigningen stod i Forbindelse med den relative Kapitalrigelighed, der herskede paa Børsen, og Omslaget forklares delvis som en Følge af, at det store Rigslaan paa 500 Mill. Mark beslaglagde en stor Del af den forhaandenværende Kapital. Til Omslaget i Børskursernes Bevægelse svarer en Ændring i Rentefoden. Den laa i hele 1925 meget højt, langt over London og New York. Derefter nærmede den sig i første Halvdel af 1926 ned til samme Niveau som i de to store Pengecentre. I sidste Halvdel af 1926 holdt den sig ret konstant, for derefter at fortsætte Faldet fra Begyndelsen af dette Aar og indtil Midten af Februar, da der indtraadte en endog ret kraftig Stigning.

III. FRANKRIG

Franc'ens Stabilisering synes nu at være saa vidt gennemført, at det franske Prisniveau er ved at finde et Leje, der svarer til Franc'kursens Forhold til Pariværdien. I Juli Maaned i Fjor naaede Franc'en sit laveste Stade, da der noteredes 243 Franc for 1 Pund Sterling. Prisstigningen fulgte, som det i Reglen sker, ikke med i samme Tempo, som Franc'en faldt, og selv da Priserne naaede deres Toppunkt — godt 700 pCt. over 1914 — var de ikke naaet op til en Højde, der svarede til Franc'faldet. Resultatet var en Slags Eksportpræmie, der da ogsaa bevirkede, at Eksporten antog et stort Omfang, et Forhold, der ganske nøje svarede til, hvad der skete i Tyskland under den store Inflation. Siden Sommermaanederne i Fjor er Franc'en steget til det dobbelte i Sammenligning med sit laveste Punkt, og siden Begyndelsen af December har den holdt sin Værdi stabilt med meget smaa Variationer.

Denne Kursstigning har medført alle en Deflations Virkninger i det økonomiske Liv. Medens der saaledes i Begyndelsen af 1926 overhovedet slet ikke fandtes Arbejdsløshed i Frankrig, og Landet tværtimod indførte fremmed Arbejdskraft i ret betydeligt Omfang, prægedes Aarets Slutning af en ret kraftig Stigning i de Arbejdsløses Tal. For selve Arbejdsløshedens Omfang foreligger der ikke nogen samlet Opgørelse, men Antallet af dem, der modtager Understøttelse, er siden Begyndelsen af dette Aar steget fra 13.000 op til 81.000 i den første Del af Marts. Siden da er Tallet sunket noget, væsentligt som Følge af Aarstidens Indflydelse, men der er endnu ved Udgangen af Aarets første Kvartal 70.000 understøttede Arbejdsløse. Disse Tal kan anvendes til at vise Arbejdsløshedens Bevægelser, men ikke dens Omfang, som er langt større.

Prisniveauet naaede sit Højdepunkt i Juli, men begyndte derefter at falde, og Faldet fortsattes indtil December. Gennem de første 3 Maaneder af 1927 har Prisniveauet i det store og hele holdt sig uforandret, dog nærmest med stigende Tendens.

Den franske Stats Gæld til Banque de France er i Løbet af de sidste Maaneder reduceret en Del, men det er sket paa den Maade, at Regeringen har udstedt Skatkammerveksler med kort Løbetid. I hvilken Udstrækning dette har fundet Sted, kan dog ikke kontrolleres, da der ikke foreligger Oplysninger derom.

IV. DE FORENEDE STATER

Den Optimisme i Forretningslivet, hvorum alle Beretninger om Erhvervsforholdene i De Forenede Stater i den senere Tid enstemmigt har baaret Vidne, staar i et ejendommeligt Modsætningsforhold til den Prisudvikling, som har fundet Sted. Medens en Højkonjunktur ellers altid skyldes, eller i hvert Fald ledsages, af et stigende Prisniveau, har de amerikanske Varepriser været faldende gennem hele Aaret 1926. Naar dette Prisfald nu viser sig at være fortsat ogsaa i det første Kvartal i Aar, maa Nedgangen derfor ikke udlægges som et Tegn paa en udbrydende Depression, som vil gøre Ende paa den gode Forretningsstemning.

Siden Januar er Prisniveauet faldet et Par Procent, men intet tyder paa, at denne Nedgang har haft nogen ugunstig Indflydelse paa Produktionens eller Beskæftigelsens Omfang. Den samlede industrielle Produktion steg i Januar, og Stigningen fortsattes i Februar. Mineralproduktionen, som fra December til Januar aftog lidt, voksede i Februar og naaede i den Maaned op paa samme Rekordhøjde som i December. Produktionen af Jern og Staal har været jævnt stigende siden December, og de Beretninger, som Federal Reserve Board har modtaget, tyder paa, at der i Marts Maaned har været ligesaa mange Høje i Virksomhed som i den tilsvarende Maaned i Fjor.

Fremstillingen af Automobiles voksede fra gennemsnitlig 7600 om Dagen i Januar til 10600 i Februar, og Meddelelser om Beskæftigelsesgraden i Marts i de store Automobildistrikter tyder paa, at der kan forventes en yderligere Stigning. Dog er hele denne Produktion betydeligt mindre end i Fjor ved samme Tid.

Den indenlandske Handelsomsætning i De Forenede Stater viser en noget uensartet Tendens. Detailomsætningen er relativt steget lidt fra Januar til Februar, men Omsætningen har i alle Brancher været

mindre end i Fjor. Udenrigshandelen udviklede sig i Februar paa den Maade, at Udførselen var 20 Mill. Doll. større end i Februar 1926, og Indførselen 75 Mill. Doll. mindre. Derved fremkom et Udførselsoverskud paa 61 Mill., medens Februar i Fjor viste en Merindførsel paa 34 Mill. Doll. Med Hensyn til Indførselen kan det noteres, at De Forenede Stater i Januar i Aar har importeret mere Guld end i nogen Maaned i de to foregaaende Aar, nemlig 47 Mill. Doll. I Februar indførtes der knap halvt saa meget, nemlig for 20 Mill. Doll.

Børsomsætningen har i Februar været betydeligt større end i Januar, og Omsætningen i de to Maaneder tilsammen har været større end i de tilsvarende Maaneder de to foregaaende Aar. De Kurser, hvortil Omsætningen har fundet Sted, har været stigende gennem hele sidste Kvartal. Paa Grundlag af Beregninger over 40 repræsentative Værdipapirer angives Kursstigningen at være rundt regnet 10 pCt.